

Till Justitiedepartementet
Straffrättsenheten

Yttrande över departementspromemorian Anmälningsskyldighet för Kriminalvården i vissa fall (Ju2016/06616/L5).

Sammanfattning

Civil Rights Defenders tillstyrker att det i förordning införs en obligatorisk anmälningsskyldighet av skadefall som skett inom Kriminalvården. Civil Rights Defenders anser dock att förslaget till anmälningsskyldighet är alltför begränsat. Detta riskerar medföra gränsdragningsproblem men också att andra kränkningar av intagnas mänskliga rättigheter inte kommer uppmärksammas.

Allmänna synpunkter

Civil Rights Defenders har granskat utredningens förslag och bakomliggande resonemang utifrån Sveriges internationella åtaganden att respektera och garantera mänskliga fri- och rättigheter. Vi välkomnar förslaget att kriminalvården ska åläggas en skyldighet att anmäla skadefall. En formaliserad anmälningsskyldighet bör främja allmänhetens förtroende för Kriminalvården, men även stärka rättssäkerheten hos de intagna. Vi anser dock att anmälningsskyldigheten behöver utvidgas på flera punkter, för vilka vi redogör nedan.

Civil Rights Defenders är kritiska till att uppdraget endast omfattade anmälningsskyldighet av skadefall. Sverige har antagit flera konventioner om mänskliga rättigheter vilka även omfattar intagna i Kriminalvården. Civil Rights Defenders anser att Kriminalvården även måste åläggas en skyldighet att anmäla agerande eller underlåtenhet att agera som innebär kränkningar av de intagnas mänskliga rättigheter så som de är uttryckta i Sveriges internationella överenskommelser. För detta krävs kompletterande föreskrifter och beslut om till vilken instans nämnda brister ska anmälas.

Anmälningsskyldigheten behöver formaliseras

Av de skäl som utredaren framför anser vi att anmälningsskyldigheten av skadefall bör regleras på en högre nivå än på myndighetsföreskriftsnivå. Vi anser att lagreglering hade varit att föredra, men accepterar tills vidare att anmälningsskyldigheten ska framgå av förordning. På så sätt inträder skyldigheten tidigare vilket vi anser vara av stor vikt.

Anmälningsskyldighetens omfattning

Vi instämmer i utredarens bedömning att anmälningsskyldigheten bör omfatta all verksamhet som bedrivs av Kriminalvården, men är kritiska till den snäva begränsning av vad som bör anmälas som föreslås av utredaren.

Civil Rights Defenders anser att anmälningsskyldigheten bör gälla samtliga fall där någon intagen avlider eller skadas till följd av en myndighetsanställds eller annan uppdragstagares agerande eller underlåtenhet att agera. På så sätt skulle olyckliga ”gränsfall” som initialt inte anses bero på en anställd/uppdragstagare och därför inte omfattas av den föreslagna anmälningsskyldigheten undvikas. Av samma skäl bör även mindre allvarliga kroppsskador omfattas av anmälningsskyldigheten.

Till skillnad från utredaren anser Civil Rights Defenders att allvarlig psykisk ohälsa som uppkommer på grund av agerande eller underlåtenhet att agera också måste omfattas av anmälningsskyldigheten.

Anmälan bör ske till åklagare

Civil Rights Defenders tillstyrker att anmälningsskyldigheten ska inträda i fall när skadefallet kan antas bero på arbetstagare, uppdragstagare eller inhyrd personal vid Kriminalvården liksom personer som fått i uppdrag att fullgöra uppgifter för Kriminalvårdens räkning.

Då ändamålet med den föreslagna regleringen är att skapa en ordning där misstänkta brott ska utredas bör anmälan göras direkt till åklagare. Civil Rights Defenders tillstyrker således förslaget att anmälning ska ske till åklagare.

Stockholm som ovan,

John Stauffer
Chefsjurist